

nõnda kui Tema suure suguvõsa — Wene maa  
wasta, jooksid sel pühalikul, kõrge silmapilgul Temal-  
ühte kõiki üleulatawa, kõiki ümberwõetwa ja äraseles-  
tawa tundmusse koko, — kindla usku. Ilma abas-  
tuseta waatas Tema surma tulemise wasta. Et  
Tema teadnud kül, et se üks lähiminit tõsisema,  
igawese elusse oli. Ei kurwaastanud Tema hinge  
mite mõtet nende kõikide peale, kes Tema südamel  
ühewõrra kallid olid olnud ja keda Ta nüüd maha  
pidi jätma, — Tema abikaasa, Tema laste, Tema  
lastelaste ja Tema isamaa peale. Tema teadis ja,  
kelle hooleks Ta neid jätis, teadis, et taewase Isa  
õnnistus nendele saab jääma, nõnda kui Tema tegude  
ja ettemärgi mälestus. — Need silmapilgud, mis  
wiististi igaks meiega pühalikult ja kõrgeks saab  
nimetama, on osalt juba meie ja wõderamaade rah-  
wale kirja läbi kuulutatud. Siiski seisab, kuda üt-  
lesime, letna walus — siin elus meist äralahkunude  
pärast, kõige tõdelikum troost nende mälestuses,  
nende — meid rõõmutliku imestellemisega täites —  
hinge omaduste meeletuletuses. Niisuguses mäles-  
tuses, niisuguses meeletuletuses tuleb kadund meile,  
kui ka küüntejeks aeaks jälle tagasi, — saab surma  
läbi katkendatud sile jälle ühendatud. Se on, mis  
meid lihtanud, troostiks endale, — ja kuda meie  
usume — ka troostiks lugejatele, kõige Weneriigile,  
Keiser Nikolai wiimseid elutundisi üleskirjutama.

Seda kallist elu lõpetas üks efiotselt asjata näi-

taw nuhupalawil. Aga teised haiguse wimmad, mis  
ammugi juba pealt nähes tugewas lehas warjul olid  
olnud, ühendasid ennast palawiluga. Tõdelikult oli  
seestpidine eluterwis juba ammugi lontaw ja pealegi  
ärakurnatud üsleliiga tallitamiste waewade läbi, mure-  
de ja meelehaiguse läbi, kuda seda kõige inimeste  
sugu pärandust ehk kõigerohkemalt auujärgedel leita-  
kse.

Kõiges möödaläinud minewa aasta pikuses, kuda  
nüüd Jumalas puhkawa Keisri ligemad ümberolijad  
teenrid tunnistawad, tundis Ta enamist igapää-  
wiga kaswamist. Siiski ei jätnud Tema alalise  
wäsimata hoolega riigiwalisuse tallitust korraks seades,  
waid wiitis päwi ja sagedast dösi nende pärast, ei  
annud sagedast oma kehale tarwiliku puhkamise mahti  
ega lastnud karastawa unekatet silmidele tulla. Ise-  
äranis juhtus seda wiimsel aeal, kus Tema terasema  
hoolega wastapannemise riistu lastis walmistada  
pereka waenlaste wastatõrjumiseks, kes nii ootmata  
Wene maa ja kõige usu wasta olid ülesidõusnud.  
Kõigel Keisri wiimse haiguse aeal, olgo efiotsalt,  
olgo lõpu wasta, ei pidanud kedagi seda suretawaks.  
Tema Ise ei uskunud seda mite, — ehk Ta kül,  
kuda kristlase \*) kohus, wõib ehk ka olla iseäralikul  
hinge tujul, ammugi ja sagedast surma peale oli  
mõetlnud, kuda Tema järeljäänud wiimsest seadusest  
tunneme, — ehk Tema kül sagedast elu kohta ütles:  
„ja mis lüpike on se kõik.“

\*) Kristlane täpandab: risti-inimene.